

LBRIS

We know

books

Coordonator Corint Istorie

ION M. IONIȚĂ

Jim Sciutto

ÎNTOARCEREA MARILOR PUTERI

Rusia, China
și următorul război mondial

Traducere din limba engleză și note de
Aurel Dumitrescu

CORINT
ISTORIE

— 2025 —

- Ucraina
 alianții și 65, 85, 461
 evacuarea diplomaților din 37
 exporturile de cereale 444
 garanții de securitate 397
 invazia Rusiei în 29, 42, 50, 91,
 98, 141, 194, 381
 lecțiile învățate de Taiwan din
 228, 241
 NATO și 206, 207, 208, 330,
 423, 424
 războiul din 41, 54, 64, 66, 67,
 70, 72, 75, 85, 107, 117, 121,
 126, 127, 131, 175, 180, 181,
 217, 241, 242, 270, 288, 341,
 346, 361, 371, 408, 410, 443,
 446, 458, 461, 469
 statut de candidat la aderarea
 UE 206
 viziunea Rusiei despre 21
 Uniunea Europeană 27, 98, 203,
 207, 221, 440
 Uniunea Sovietică 11, 14, 23, 90,
 100, 103, 155, 158, 195, 209,
 210, 297, 327, 405, 414, 435, 436
 USS *Dwight D. Eisenhower* 138
 USS *Gerald R. Ford* 138
 USS *Hartford* 177
 VanHerck, Glen 359, 360
 vehicule de luptă Bradley 95
 Wagner, grupare mercenară 109,
 136, 326
 Walsh, Nick Paton 59
 Wang Wenbin 123, 354, 356, 357
 Wang Yi 125, 353
 Wicker, Roger 243, 244
 Wolfsthal, Jon 323
 Wu, Joseph 229, 230, 278, 279,
 280, 468
 Xi Jinping
 baloanele de dupraveghere și
 372
 în Rusia 105, 109
 percepția din SUA despre 268
 Putin și 103, 105, 106, 107, 116,
 121, 258, 260
 „reunificarea” și 21
 Taiwanul și 252, 257, 265, 290
 Trump și 385
 visul chinezesc și 267, 268
 viziunea sa asupra Vestului 112
 Zaharova, Maria 205
 Zakaria, Fareed 62, 64
 Zelenski, Volodimir 36, 37, 39, 47,
 48, 61, 62, 64, 65, 81, 85, 106,
 107, 137, 203, 204, 207, 313,
 362, 422, 424, 459
 zona arctică 341, 375, 452
 Zucker, Jeff 22

Cuprins

<i>Cuvânt-înainte</i>	9
PARTEA ÎNTÂI	15
Prolog – <i>Se adună nori de furtună</i>	17
Capitolul 1 – <i>Războiul marilor puteri</i>	43
Capitolul 2 – <i>Linii de demarcație</i>	92
PARTEA A DOUA	149
Capitolul 3 – <i>Butoiul de pulbere numit Marea Baltică</i> ...	151
Capitolul 4 – <i>Următoarele ținte ale Rusiei</i>	192
Capitolul 5 – <i>Ținta numită Taiwan</i>	223
Capitolul 6 – <i>Întrebările existențiale ale Taiwanului</i>	257
PARTEA A TREIA	291
Capitolul 7 – <i>„Ceva ce nu mai este deloc de neconceput”</i> .	293
Capitolul 8 – <i>Un război pe mai multe fronturi</i>	331
Capitolul 9 – <i>Imprevizibilul Trump</i>	377
Capitolul 10 – <i>Căi către pace</i>	404
Epilog – <i>Războiul cel lung</i>	457
<i>Mulțumiri</i>	467
<i>Note</i>	471
<i>Index</i>	483

Prolog

Se adună nori de furtună

Noiembrie 2021

Pentagon

Starea de spirit din rândul conducerii de rang înalt din Pentagon era departe de a fi pozitivă. Era începutul lunii noiembrie 2021, iar soneriile de alarmă se declanșau în estul Europei într-o asemenea măsură, încât ofițerii experimentați puteau afirma că nu mai fuseseră martori la o astfel de situație de zeci de ani. Mi-am sunat una dintre cele mai de încredere surse ale mele din mediul militar pentru a afla ce se întâmplă. Precum un medic pe cale să dea un diagnostic supărător, sursa mi-a spus să mă așez înainte de a-mi transmite un avertisment: să fiu cu ochii pe situația dintre Rusia și Ucraina.

În următoarele câteva minute, sursa mea a făcut o evaluare – revelatoare pentru mine – a unui plan al rușilor de a invada și de a prelua controlul asupra Ucrainei, un plan de a invada cea mai mare țară din Europa*, într-un mod neprovocat și cu o forță de invazie de mari proporții și absolut devastatoare. Mi-a spus că, în opinia conducerii de nivel înalt a Pentagonului, situația era „amenințarea numărul unu la adresa

---

* Ca suprafață aflată în întregime pe teritoriul Europei; ca arie totală, este întrecută doar de Rusia (n. red.).

Statelor Unite în acest moment”, depășind ca importanță relația cu China și dorința declarată a administrației Biden de a redirecționa cea mai mare parte a puterii militare și diplomatice a SUA către zona Asiei.

După cum mi-a dezvăluit sursa mea, planul Rusiei era să adune o forță mai mare de 100 000 de militari, proveniți din districtele militare din întregul teritoriu național. Scopul Kremlinului nu era acela de a consolida controlul asupra părților din estul Ucrainei pe care separatiștii susținuți de ruși le ocupaseră deja, ci să invadeze întreaga țară, să distrugă armata ucraineană și să înlăture guvernul ucrainean, adică să asimileze Ucraina într-un nou imperiu rus. Pentru a face acest lucru, Moscova a elaborat atât un plan militar, cât și un plan politic, implicând agenți ai FSB* (serviciul de informații succesor al KGB) care fuseseră antrenați pentru a elimina și înlocui liderii aleși ai Ucrainei, de la președinție și parlament până la oficialii locali din fiecare oraș ucrainean. Un parlamentar** care fusese informat de serviciile de informații a descris planurile rusești ca fiind un atac în stil „blitzkrieg”, un „război-fulger” dus prin intermediul rachetelor de croazieră și al loviturilor aer-sol, urmat imediat de un asalt rapid al forțelor terestre. Din punctul de vedere al serviciilor de informații occidentale, avea să fie un asalt devastator, precis și rapid, apărarea Ucrainei aproape sigur urmând a fi copleșită.

* Acronim pentru „Federalnaia Slujba Bezopasnosti” (rus. „Serviciul Federal de Securitate”). Înființată la data de 3 aprilie 1995 prin reorganizarea KGB, FSB este principala agenție secretă de securitate internă a Rusiei, responsabilitățile sale de bază fiind contrainformațiile, asigurarea securității în interiorul granițelor și la frontieră, combaterea terorismului, supravegherea și investigarea altor tipuri de infracțiuni grave și de încălcări ale legilor federale.

** În eng., în original, „lawmaker”.

Am fost surprins de cele auzite, dar sceptic. Utilizând o strategie mult mai subtilă, Rusia deja invadase cu succes părți ale Ucrainei în 2014, desfășurând forțe ruse – „omuleții verzi”, așa cum aveau să fie cunoscuți în mass-media – în peninsula Crimeea, fără să tragă niciun foc de armă. Ani mai târziu, Rusia în continuare controla Crimeea, precum și mari părți ale estului Ucrainei, în timp ce se confrunta cu o paletă gestionabilă de sancțiuni economice și menținea un monopol energetic asupra întregii Europe. De ce ar vrea președintele rus Vladimir Putin să înceapă acum un război fierbinte* și să riște toate acestea? Nu, mi-a răspuns sursa mea, „rușii sunt absolut gata să se pună în mișcare”, iar asta cât se poate de curând: serviciile de informații americane au evaluat faptul că Rusia va încheia pregătirile pentru declanșarea unei invazii pe scară largă la jumătatea lunii februarie, adică la doar câteva luni distanță de momentul convorbirii telefonice pe care o aveam cu sursa mea.

Statele Unite evaluau amenințarea cu foarte mare seriozitate. Pentru a transmite preocupările conducerii SUA direct către Moscova, Casa Albă a apelat la cineva care cunoștea Rusia și pe Putin probabil mai bine ca oricine din guvernul american. Bill Burns, actualul director al CIA și fost ambasador al Statelor Unite în Rusia, se întâlnise cu Putin de nenumărate ori în lunga lui carieră de diplomat. În condițiile în care, conform evaluărilor SUA, situația se acutiza cu fiecare zi care trecea, președintele Joe Biden l-a trimis pe Burns la Moscova pentru a-i prezenta lui Putin ceea ce depistau senzorii sistemelor americane și pentru a-i solicita clarificarea intențiilor Rusiei.

* În eng., în original, „hot war” – spre deosebire de un „război rece” („cold war”), „războiul fierbinte” presupune desfășurarea de acțiuni militare directe, concretizate prin confruntări armate între doi (sau mai mulți) oponenti, fiind, practic, un război în adevăratul sens al cuvântului.

La Moscova, Burns s-a întâlnit față în față cu omologul lui, directorul FSB Aleksandr Bortnikov*, și cu alți înalți oficiali ai serviciilor secrete ruse, dar obținerea unei întâlniri personale cu Putin s-a dovedit imposibilă, agențiile de informații americane considerând că lui Putin îi era frică nu numai de o potențială infecție cu Covid-19, ci și de asasinat. Totuși, exista un sâmbure de adevăr în temerile șefului statului rus, deoarece opinia guvernului american era aceea că Putin însuși probabil ordonase moartea prin otrăvire și prin alte mijloace a multora dintre propriii oponenți. Până la acel moment, paranoia liderului rus era o parte esențială a profilului psihologic pe care i-l făcuse comunitatea americană de informații. Astfel, la 4 noiembrie, Burns s-a întâlnit cu Putin prin videoconferință, formatul de ședință solicitat de președintele rus pentru întâlnirile cu orice oficial de rang înalt străin.

Mesajul lui Burns a fost cât se poate de direct: Statele Unite puteau vedea cu ușurință acumularea de forțe militare a Rusiei, deci care era intenția lui Putin? Amploarea forței de invazie rusești era uluitoare. Conform evaluărilor serviciilor de informații americane, la începutul anului 2022, Rusia avea aproape 75% din totalul forțelor sale convenționale angajate împotriva Ucrainei. Aceste forțe includeau aproximativ 120 din numărul total estimat de 160 de grupări tactice de nivel batalion** ale Rusiei (unitățile luptătoare de bază ale Rusiei, cuprinse între 700 și 900 de militari, fiecare incluzând subunități de infanterie, blindate, artilerie și structuri de colectare a informațiilor), toate desfășurate la aproximativ 65 de kilometri de granițele

* Aleksandr Vasilievici Bortnikov (n. 15 noiembrie 1951) este ofițer de informații rus, a cărui carieră în KGB a început în anul 1975. Din 12 mai 2008, având gradul de general, ocupă funcția de director al FSB.

** În original, BTG („Battalion Tactical Group”).

Ucrainei. Mai mult, 35 dintre cele 50 de divizioane de apărare antiaeriană cunoscute, 50 dintre cele 80 de bombardiere medii și grele* și aproximativ 500 de avioane de vânătoare și de vânătoare-bombardament** fuseseră desfășurate împotriva Ucrainei. Rusia își pregătise cea mai mare parte a întregii sale forțe militare convenționale pentru o intervenție în Ucraina.

Răspunsul primit din partea lui Putin a fost cât se poate de ferm. Forța acumulată la granițele Ucrainei era necesară pentru a proteja Rusia, deoarece Ucraina și NATO reprezentau adevăratele amenințări la adresa păcii.

După acea videoconferință, Burns a părăsit Moscova și mai convins că primul război terestru pe scară largă de după anii '90 urma să se abată ca un uragan asupra Europei.

Se profilează la orizont un război pe două fronturi?

În timp ce Statele Unite evaluau pregătirile și planurile rusești pentru invadarea Ucrainei, altă amenințare se profila la orizont, de cealaltă parte a globului. Oficialii americani deveneau din ce în ce mai îngrijorați de planurile Chinei de a prelua Taiwanul prin forță. Așa cum Rusia vedea Ucraina ca parte a Rusiei, China considera Taiwanul o parte de drept a Chinei. „Reunificarea”, așa cum a numit-o China, era o ambiție exprimată de mult timp de președintele chinez Xi Jinping. În opinia

* Totalul de 80 de „bombardiere medii și grele” este inexact. La capitolul „bombardier mediu” se încadrează bimotorul Tu-22M, despre care surse deschise declară că sunt în serviciu aproximativ 57 de exemplare, iar la capitolul „bombardier greu” figurează cvadrimotoarele Tu-95MS (55 de avioane) și Tu-160 (17 exemplare), ultimul reintrând recent în producție de serie.

** Totalul de 500 de avioane de vânătoare și vânătoare-bombardament este enorm și trebuie privit cu mare doză de scepticism.

Pentagonului, scenariul de coșmar era că atât Rusia, cât și China ar fi putut decide să declanșeze operațiunile de anexare în același timp, iar aceasta nu era doar o bănuială exprimată într-o stare de agitație. Evaluările serviciilor de informații au postulat exact acest scenariu: China ar fi putut să profite de invazia de tip „blitzkrieg” a Ucrainei de către Rusia cu o invazie proprie, tot de tip „blitzkrieg”, a Taiwanului. Asaltul pe două fronturi n-ar trebui să fie neapărat unul coordonat, o colaborare între Moscova și Beijing, ci, pur și simplu, ar putea fi unul de tip oportunist, cu Xi Jinping văzând o șansă de a pune mâna pe Taiwan – una pe care o căuta de multă vreme – în timp ce lumea era preocupată de situația aflată în desfășurare în altă parte.

În mod clar, această teamă de declanșare a două invazii masive simultane se resimțea și dincolo de holurile Pentagonului. În următoarele câteva zile, am vorbit cu mai mulți parlamentari americani cărora li se prezentaseră cele mai recente informații colectate de către agențiile SUA despre acumularea de trupe ale Rusiei din jurul Ucrainei, iar ei au fost de acord că temerile Pentagonului erau valide. La fel, și ei și-au pus întrebări referitoare la scenariul de coșmar avansat de serviciile de informații ale Statelor Unite: ce ar fi dacă Rusia și China – din ce în ce mai aliniată în ceea ce privește afacerile externe și fiecare având o dorință declarată de a-și recâștiga teritorii pierdute în urma a ceea ce considerau a fi o nedreptate istorică – ar acționa în același timp? Cum anume ar răspunde Statele Unite și aliații săi? Sau, mai precis, *ar putea* ei să răspundă într-un mod eficient?

În urma celor aflate, am redactat un e-mail către președintele de atunci al CNN, Jeff Zucker, pentru a-i prezenta situația așa cum o înțelesesem eu. Scopul meu imediat n-a fost să raportez

evaluarea serviciilor de informații americane cu privire la planul de invazie al Rusiei, ci să avertizez CNN să se pregătească pentru ceea ce va deveni – dacă informațiile serviciilor aveau să se confirme – o știre monumentală și teribil de periculoasă pentru vremurile noastre. Majoritatea colegilor mei intraseră în lumea mass-media abia după prăbușirea Uniunii Sovietice, la fel și eu. Experiența noastră s-a acumulat după căderea Zidului Berlinului, după dizolvarea URSS și a Pactului de la Varșovia și după ce foste republici sovietice își câștigaseră independența și chiar aderaseră la NATO, astfel că știrile pe care le prezentaserăm publicului nostru erau specifice unei lumi de după Războiul Rece, cu războaie regionale, nu globale. Desigur, existau și amenințări globale grave, de la terorism la programele nucleare ale Coreei de Nord și ale Iranului, dar aceste amenințări implicau state mai mici sau actori non-statali*. Totuși, semnele agresivității crescânde a Rusiei fuseseră foarte vizibile. Ocuparea unor părți din Georgia se produsese cu aproape un deceniu și jumătate în urmă**, iar Crimeea fusese anexată în mod oficial de Rusia în martie 2014, dar un război fierbinte în Europa și potențiala reaprindere a unui conflict între superputeri militare globale – posesoare de armament nuclear – ar fi o realitate nouă și foarte diferită, la o scară complet diferită. Noi, la CNN, trebuia să fim pregătiți pentru o astfel de situație.

* În eng., în original, „non-state actor” – persoană sau organizație care nu este aliniată cu politica niciunui stat anume, dar care urmărește atingerea unor scopuri politice prin orice mijloace disponibile, inclusiv militare. Exemple de actori non-statali: organizații neguvernamentale (ONG), sindicate, bănci, corporații multinaționale, organizații media, magnați de afaceri, grupuri de lobby, grupuri religioase ș.a.

** Referire la implicarea în Osetia de Sud și Abhazia.

Zucker a fost receptiv la vorbele mele, dar a vrut să afle mai multe. Ce puteam prezenta la știri despre această situație și când? Alți colegi din media au fost mult mai sceptici. Când le-am prezentat informația că situația dintre Rusia și Ucraina a devenit amenințarea numărul unu în ochii nu doar ai sursei mele, ci și ai președintelui Comitetului Întrunit al Șefilor de State Majore*, generalul Mark Milley**, un coleg reporter a spus că știa foarte bine că nu era deloc așa.

Propria mea abordare a situației a fost temperată și de nevoia de a privi evaluările primite de la serviciile de informații drept ceea ce erau cu adevărat, adică niște presupuneri informate, nu o bilă magică de cristal care-ți răspunde tuturor întrebărilor. Cu ceva ani în urmă, am deținut o autorizație de acces la informații clasificate de cel mai înalt nivel în timpul activității pe care am desfășurat-o la Departamentul de Stat, pe când am fost staționat în China. Din acea postură, am citit zeci de informări clasificate – unele remarcabil de precise, altele terribil de fanteziste, iar cele mai multe situate undeva la mijloc. După cum aveam să afl, comunitatea serviciilor de informații compilează informări alcătuite din date imperfecte prelucrate de oameni imperfecti.

Comunitatea serviciilor de informații americane încă era șocată de eșecul pe care l-a înregistrat atunci când n-a prevăzut invazia declanșată în Crimeea de Rusia, în 2014. Mai semnificativ, norul negru reprezentat de evaluarea complet greșită a CIA din 2003, privind programul de arme de distrugere în masă al lui Saddam Hussein, încă plutea asupra agenției

* În eng., în original, „Joint Chiefs of Staff”.

** Mark Alexander Milley (n. 20 iunie 1958) este general în retragere al Armatei Statelor Unite (arma Blindate) care a ocupat funcția de președinte al Comitetului Întrunit al Șefilor de State Majore în perioada 1 octombrie 2019–30 septembrie 2023.

aproape două decenii mai târziu, dar serviciile de informații ale SUA aveau acum o sursă majoră și indiscutabilă pentru a evalua pregătirile militare ale Rusiei: le puteau *vedea*. Mai precis, imaginile din satelit dezvăluiau fiecare tanc, fiecare piesă de artilerie și fiecare coloană logistică. În plus, penetrarea comunicațiilor rusești de către Statele Unite se dovedise a fi mai bună decât se anticipase. Potrivit evaluărilor redactate de serviciile de informații ale americanilor, Statele Unite interceptaseră mai multe conversații militare care descriau pregătiri, planificare și intenție. Se prea poate că armata rusă era pe cale de a deveni o „zonă interzisă”, un punct mort pentru comunitatea serviciilor de informații americane, dar era o zonă surprinzător de „permeabilă”.

Astfel, Statele Unite au obținut o imagine clară asupra planurilor alarmante ale Rusiei. Pe baza acestei imagini, evaluarea încrezătoare a serviciilor de informații americane a fost că armata rusă era pregătită să invadeze Ucraina, iar Putin era gata să dea ordinul de a face exact acest lucru.

Noiembrie 2021

Whitehall, Londra

În camerele securizate ale Ministerului Apărării și ale Ministerului de Externe ale Marii Britanii, liderii din domeniul informațiilor și ai forțelor armate primeau aceleași informații ca și partenerii lor americani și cei din NATO, și se simțeau la fel ca ei: alarmați și, totodată, sceptici. Și ei observau unități militare rusești punându-se în mișcare și ocupând poziții din zonele de la granița Ucrainei și citeau comunicații interceptate, în care comandanți ruși discutau despre pregătirile pentru declanșarea unei invazii. În ciuda tuturor acestor dovezi, mai mulți oficiali occidentali mi-au spus că încă persista o stare

de negare cu privire la veridicitatea presupusei amenințări cu declanșarea unei invazii.

„Mulți sperau că exact acolo avea să se oprească totul, că ordinul de punere a tancurilor în mișcare ar fi ceva de neimaginat”, a spus un oficial occidental, adăugând că el și colegii lui continuau să se întrebe dacă ceea ce se întâmpla chiar era adevărat.

Chiar și cu zeci de mii de militari ruși concentrați pe teritoriul Rusiei din imediata proximitate a graniței cu Ucraina, fără să-și mai ascundă însemnele de pe uniforme*, cu mii de tancuri și de vehicule blindate rusești, cu avioane rusești de vânătoare și de vânătoare-bombardament, cu depozite de muniții rusești și cu spitale de campanie rusești, acea „stare de negare” încă persista, mulți întrebându-se dacă totul nu este nimic altceva decât o cacealma din partea lui Putin. „Era un scenariu de tipul «broasca în oala cu apă fierbinte»”, a spus alt oficial occidental. În ochii lumii, temperatura din jurul Ucrainei ajungea la punctul de fierbere, iar mulți dintre oficiali pur și simplu refuzau să accepte cât de fierbinte devenea apa, în timp ce îndoielile și neîncrederea încă domneau.

Decembrie 2021
Helsinki, Finlanda

Puține țări urmăreau acumularea de forțe și de mijloace militare a Rusiei în Ucraina cu mai multă îngrijorare și atenție decât Finlanda, vecina de la nord-vest a Rusiei. Finlanda nu

* Autorul face aluzie la operațiunile militare rusești din 2014, atunci când militarii ruși care au ocupat Crimeea erau echipați cu cagule, iar uniformele lor nu aveau însemne de identificare (ecusoane cu nume, însemne ale unităților din care făceau parte etc.), de unde și denumirea de „omuleți verzi” menționată anterior.

era încă membră a NATO* și evitase cu grijă Alianța încă de la înființarea sa, menținând un echilibru delicat între vestul Europei și Rusia. Pentru oficialii finlandezi, poziția țării lor nu era chiar una cu adevărat neutră, având în vedere că era membru cu drepturi depline al Uniunii Europene, dar, de fapt, de la cel de-Al Doilea Război Mondial încoace, Finlanda reușise să-și croiască un drum unic prin vârtoarea istoriei, cu scopul de a rămâne independentă față de expansionista Uniune Sovietică, în parte și prin recunoașterea a ceea ce putea și ce nu putea să întreprindă. Mai precis, nu putea înfrunta URSS într-un război direct, dar își putea menține suveranitatea prin, pe de o parte, dovedirea dificultății și a costurilor – umane și materiale – cu care ar fi fost taxată o invazie a forțelor rusești, iar pe de altă parte, prin evidențierea utilității sale pentru Moscova, în special prin furnizarea unui canal pentru comerțul cu Vestul, interfață pe care o menținuse încă de la finalul celui de-Al Doilea Război Mondial. Acum, vasta mobilizare de forțe a Rusiei din proximitatea Ucrainei avea potențialul de a da o lovitură fatală acestei abordări finlandeze atât de pragmatice.

Amenințarea tot mai mare a lui Putin la adresa Ucrainei n-a fost o surpriză completă pentru Helsinki, deoarece oficialii finlandezi observaseră o multitudine de semnale de alarmă din partea lui Putin și a Kremlinului de mai bine de un deceniu.

„Oamenii au devenit tot mai dezamăgiți privitor la ruși, începând, așa spune eu, cel mai târziu în 2008, odată cu atacul asupra Georgiei**”, a afirmat Mikko Hautala***, ambasado-

* Finlanda a devenit membru cu drepturi depline al NATO la data de 4 aprilie 2023.

** Este vorba despre Războiul ruso-georgian din perioada 1–16 august 2008.

*** Mikko Tapani Hautala (n. 10 mai 1972) este diplomat de carieră finlandez care în perioada 2016–2020 a ocupat funcția de ambasador în Rusia, iar din septembrie 2020 este ambasador al Finlandei în Statele Unite.

rul Finlandei în Statele Unite. „A existat o discuție în Finlanda cum că Rusia devine, de fapt, ceva ce nu era înainte, adică o amenințare.”

Pentru mulți finlandezi, amenințarea a devenit extrem de clară atunci când, la 17 decembrie 2021, Putin a făcut publice cerințele sale pentru evitarea declanșării unui război. Lista liderului rus era atât de directă și de extinsă, încât liderii finlandezi au înțeles că Europa avea o problemă.

— Când am văzut cerințele, am fost mai mult sau mai puțin sigur că va urma un conflict, mi-a spus Hautala, pentru că ne-am dat seama că el [Putin] nu va da înapoi.

Cererile lui Putin – un plan în opt puncte făcut public de Ministerul de Externe al Federației Ruse – erau pur și simplu imposibil de acceptat pentru Europa. Liderul rus a cerut ca NATO să îndeparteze tot armamentul și toate forțele dislocate în toate țările care au fost admise în Alianță începând cu anul 1997, iar această listă includea o mare parte din Europa de Est, inclusiv țările de pe flancul estic al NATO, adică Polonia și statele baltice Estonia, Letonia și Lituania. Aceste patru țări aveau ceva în comun: toate se temeau că ar putea fi următoarea țintă a acțiunii militare rusești.

Mai mult, Putin a cerut și ca NATO să oprească orice expansiune ulterioară, ceea ce era absolut inacceptabil pentru membrii unei Alianțe care, din principiu, consideră că deciziile privind aderarea sunt prerogativa națiunilor în cauză. Deși Finlanda evitase până la acel moment să facă parte din Alianță, liderii săi considerând că aderarea era o decizie care aparținea în exclusivitate Finlandei.

— El [Putin] a încercat să definească Finlanda printr-o poziție aflată permanent în afara Alianței, a continuat Hautala, și de obicei, vorbind din punct de vedere istoric, dacă o mare

putere cu care ai o graniță comună încearcă să te blocheze și să te pună într-o colivie, nu este deloc o idee bună să rămâi în acea colivie. Sau, cel puțin, trebuie să încerci să te asiguri că nimeni nu va închide ușa acelei colivii.

Mesajul transmis de Rusia a necesitat o comunicare imediată cu Moscova. La o lună după ce directorul CIA, Bill Burns, a călătorit la Moscova pentru a discuta cu Bortnikov și cu Putin despre intențiile președintelui Federației Ruse față de Ucraina, a sosit momentul unui apel telefonic din partea președintelui Finlandei, Sauli Niinistö*, către șeful statului rus. Oficialii finlandezi – până la nivelul președintelui și inclusiv – au aproape o sută de întâlniri cu oficiali ruși în fiecare an, astfel că acel apel de rutină făcea parte din politica finlandeză de angajare în discuții cu Rusia care durează de multe decenii. Totuși, acel apel telefonic avea să fie diferit. Mesajul președintelui Finlandei a fost unul clar și simplu, președintele Putin fiind informat că planurile evidente ale Rusiei de a invada Ucraina se aflau în conflict direct cu politicile și cu interesele Finlandei.

— La acel moment, toată lumea încă încerca să găsească o cale de ieșire din acea situație tensionată fără a se ajunge la declanșarea unui război, mi-a spus Hautala, dar noi ne-am explicat clar punctele de vedere politice, iar partea esențială a politicilor noastre era faptul că fiecare țară trebuie să aibă dreptul suveran de a alege, pentru că dacă n-ai dreptul de a alege, atunci nu mai ești complet suveran.

Ce a urmat n-a fost deloc o discuție ușoară. Poziția Finlandei a fost cât se poate de clară, și la fel a fost și poziția lui Putin.

* De profesie avocat, Sauli Väinämö Niinistö (n. 24 august 1948) este politician finlandez a cărui carieră politică a început în 1987, cea mai înaltă funcție ocupată fiind cea de președinte al Finlandei (în perioada 1 martie 2012–1 martie 2024).